

Onu narahat edən şeyin nə olduğunu görə bilmədim. Yel həmin nəqədə aşırımdan çıxırdı və gördüyüm qədərli səssiz, sakit şəkildə səhər günəşinin şüaları altında uzanıb gedirdi. Könülsüz halda iti kənara itələyib təkbaşına yeriməyə davam etdim. Yaxşı ki, onun yolunu kəsməyiylə yavaşlamışdım, çünki bir neçə addımdan sonra alnımı səri şəkildə vurub geriye büdrədim.

"Divar" kitabından hissələr

Marlen Haushofer 1920-ci il aprelin 11-də Avstriyanın Fraunstaun, Molln şəhərində anadan olub. O, nasist rejimi altında dövlət məktəbinə çevrilən katolik gimnaziyasına gedib. 1940-cı ildə Vyanada, sonra isə Qradsda alman dili və ədəbiyyatı üzrə təhsil alıb. O, 1941-ci ildə diş həkimi Manfred Haushoferlə evlənib. 1950-ci ildə boşansalar da, 1957-ci ildə yenidən bərabərlik. Yazıçı əri və iki uşağı ilə birlikdə Strey şəhərində yaşayıb.

Yazıcının ilk mətni 1946-cı ildə nəşr edilib. O, romanlar, qısa hekayələr, novellalarla yanaşı, uşaq kitabları və qısa hekayələr də yazıb. 1953-cü ildə Dövlət Ədəbiyyatı Təşviq Mükafatına, 1963-cü ildə Pölsler mükafatı və bir çox başqa ədəbi mükafatlara, o cümlədən, Avstriya Dövlət Mükafatına layiq görülsə də, yalnız ölümündən sonra onun yaradıcılığına əsasən qısa hekayələri dərk edilib, kitabları Qadın Hərəkətinin onu yenidən kəşf etməsi ilə böyük uğur qazanıb.

M.Haushoferin 1963-cü ildə nəşr olunan "Divar" ("Die Wand") romanı böyük uğurlar qazanaraq yazıçıya şöhrət gətirib. Bu qeyri-adi şah əsərin 2012-ci ildə rejissor Julian Roman Pölsler tərəfindən filmə də çəkilib.

Sümük xərcəngi ilə mübarizə aparan yazıçı martın 21-i 1970-ci ildə, 49 yaşında Vyanada vəfat edib.

Yazıcının "Divar" adlı kitabından müəyyən hissələri oxucular ilə bölüşürük.

Bu gün - 5 noyabr, hesabatıma başlayıram. Hər şeyi bacardığım qədər əskiksiz yazacağam. Amma bu günün, həqiqətən də, noyabrın 5-i olub-olmadığını da bilmirəm. Keçən qış boyu bəzi günləri qaçırmışam. Həftənin hansı günü olduğunu belə deyə bilmirəm.

Saatın neçə olduğunu dəqiq bilmirəm. Yəqin ki, günorta saat üçə yaxındır. Saatım itib; amma əvvəllər də mənə çox köməyi dəymirdi. Əslində, vaxtı heç qədər doğru göstərmək istəməyən balaca qızıl qol saati, bəhali oyuncaq idi təkcə. Bir qələmim, üç sadə karandaşım var. Qələmim, az qala, quruyub, sadə karandaşla yazmağı da heç sevmirəm. Yazılar kağız üzərində kifayət qədər qabarıq (aydın) görünür.

Bu hesabat Hüqo ilə başlayacaqdı, çünki onun kolleksiyaya olan həvəsi və ipoxondriyası olmasaydı, mən bu gün burada oturmazdım, yəqin ki, heyatda da olmazdım. Hüqo mənim əmin qızı Luizın əri və çox varlı adam idi. Onun sərvəti qazan zavodundan gəlirdi. Bunlar Hüqonun istehsal etdiyi çox xüsusi qazanlar idi. Ona tez-tez bu qazanların unikallığının mənşeyini açıqlamağına baxmayaraq, təəssüf ki, unutmuram. Onsuz mövzuya da aidiyyəti yoxdur. Nə isə, Hüqo o qədər varlıydı ki, özünə xüsusi bir şey almalı idi. Gedib özünə ovlaq ərazisi aldı.

Aprelin 30-da Rüttlingergil mənə onlarla birlikdə ova getməyə dəvət etdilər. O vaxt iki il idi ki, dul idim, iki qızım, demək olar ki, yetkin idilər, vaxtımı istədiyim kimi bölüb təşkil edə bilirdim. Ancaq azadlığım-dan az istifadə edirdim. Mən həmişə oturmaq adam olmuşam, özümü evdə daha rahat hiss edirdim. Yalnız Luizın dəvətlərindən nadir hallarda imtina edirdim. Ovlağı və meşəni çox sevirdim. Üç saatlıq nəqliyyatla səyahət sevvə-sevvə dözdürdüm. Həmin aprelin 30-da da dəvəti qəbul etdim. Üç gün qalmaq istəyirdik, başqa heç bir qonaq da dəvət edilməmişdi.

Beləliklə, avtomobillə üç saat yol getdik və Hüqonun itini ovcudan almaq üçün kənddə dayandıq. Vaşaq adlı Bavariya dağ iti Hüqonun idi, amma ovcunun yanında böyümüş və onun tərəfindən öyrədilmişdi (təbiiyləndirilmişdi).

Saat üçə yaxın ovlağa çatdıq. Hüqo dərhal yeni ərzağı məşinin yük yerindən mətbəxin yanındakı anbara daşımağa başladı.

Mən qaz sobasında qəhvə hazırladım və axşamcağı yeməyindən sonra Hüqo yuxulamağa başlayanda Luiz ona bir dəfə də kəndə getməyi təklif etdi. Əlbəttə ki, bunu pis niyyətlə edirdi. Luiz çox bacarıqlı hərəkət edərək idmanın (piyada gəzməyin) Hüqonun sağlamlığı üçün vacib olduğunu iddia etdi. Saat dörd otuzda o, nəhayət ki, Hüqonu razı saldı və onu da özü ilə götürərək zəfər ədəsiylə yola düşdü.

Masadan qab-qacağı yığışdırdım və geyimləri şkafdan asdım; işimi bitirdikdən sonra evin qarşısındakı skamyada günəşin altında oturdum. Gözəl, isti bir gün idi və hava proqnozuna görə, səma buludsuz, açıq qalacaqdı. Günəş şam ağaclarının üstündən yavaş-yavaş əylirdi, tezliklə batacaqdı. Ovlaq evi sıldırım dağların altındakı keçidin sonundakı kiçik bir hövzədə (düzənlikdə) yerləşir.

Orada oturub günəşin axşamcağı şüalarını üzümə hiss edərkən, Vaşağın gəldiyini gördüm. O, yəqin ki, Luizə itaətsizlik etmişdi və Luiz onu coza olaraq geri göndərmişdi.

Saat yeddiddə ev sahiblərim hələ qayıtmamışdı. Bu, praktiki olaraq mümkün də deyildi; doqquzuncu yarımdan tez gələcək olarını gözləməyirdim. Ona görə də iti yedirdirdim, ot və düyü payımı yedim, sonra isə qaz lampaşının işığında Hüqonun özü ilə gətirdiyi qəzetləri oxudum. Bu isti və sakit atmosferdə yuxum gəldi. Vaşaq sobanın kənarına çökülib sakit və məmnun şəkildə mürgüləyirdi. Qapını kilidlədim və açarı özümə otağıma apardım. O qədər yorğun idim ki, yorğanın soyuq və nəmli olmasına baxmayaraq dərhal yuxuya getdim.

Günəşin üzümə vurmağıyla yuxudan oyandım və dərhal dənəni axşam yadına düşdü. Bizdə yalnız bir ev açarı olduğundan (ikincişi ovcuda saxlanılırdı), Luiz və Hüqo qayıdanda məni oyatmalı idilər. Gecə palatlarımla pilləkənlərlə aşağı qaçıb giriş qapısının kilidini açdım. Vaşaq səbirsizliklə qapının açılmağını gözləyirmiş kimi yarımdan sıvışıb bayıra qaçdı. Yataq otağına getdim, orada heç kimi tapa bilməyəcəyi

mə əmin idim, çünki pəncərədə barmaqliqlar vardı və Hüqo barmaqliqsız pəncərədən belə keçə bilməzdi. Yataqlara, təbii ki, toxunulmamışdı.

Saat səkkiz idi; görək ki, kənddə qalıblar. Buna çox təəccübləndim. Hüqo kənd meydanının qonaq otaqlarındakı qısa çarpayılara nifrət edirdi və heç vaxt mənə gecəni ovlaqdakı evdə tək qoyacaq qədər vəccsizlik (ehtiyatsızlıq) etməzdi. Nə baş verdiyini anlaya bilmədim. Yenidən otağıma qayıdıb geyindim. Hava hələ də çox sərin idi və şəhər Hüqonun qara "Mercedes"-inin üstündə parıldayırdı. Çay dəmləyib, içib bir az isindim, sonra Vaşaqla kəndə doğru yola düşdüm.

Nəhayət, keçidin çıxışına çatanda Vaşağın ağır və qorxu içində ulama səsinə eşitdim. Mən oradakı görüntünün qarşısını alan hündür topa ilə yığılmış qışlıq odunların otarından dolandım və ondan sonra Vaşağın orada oturub sızıldadığını gördüm. Ağzından qırmızı tüpürçək süzülürdü. Əylib onu sığalladım. Titrəyərək və sızıldayaraq mənə yaxınlaşdı. O dilini dişləmiş, ya da dişini harasa vurmuş olmalıydı. Mənimlə getməyə davam etməsini istəyəndə quyuğunu sallayıb qabağıma keçdi və bədəni ilə mənə geri itələdi.

Onu narahat edən şeyin nə olduğunu görə bilmədim. Yol həmin nəqədə aşırımdan çıxırdı və gördüyüm qədərli səssiz, sakit şəkildə səhər günəşinin şüaları altında uzanıb gedirdi. Könülsüz halda iti kənara itələyib təkbaşına yeriməyə davam etdim. Yaxşı ki, onun yolunu kəsməyiylə yavaşlamışdım, çünki bir neçə addımdan sonra alnımı sərt şəkildə vurub geriye büdrədim.

Vaşaq dərhal əvvəlki kimi sızıldamağa başladı və ayaqlarına yapışdı. Çəmiş halda əlimi uzadıb sürüşkən və soyuq bir şeyə toxundum: havadan başqa heç nəyin mövcud ola bilməyəcəyi bir yerdəki sürüşkən, soyuq nəyləse təmas etmişdim. Yenidən təəddüdlə əlimi uzatdım və yenə əlim bir pəncərənin şüşəsinə dayanmış kimi qaldı. Sonra küt bir gurultu eşitdim və yalnız sonradan başa düşdüm ki, bu mənim ürək döyüntülərimdir, qulaqlarımda döyüntür. Ürəyim, mən fərqi bilmədən, qorxuya düşmüşdü.

Yol kənarındakı bir ağacın gövdəsində oturub düşünməyə çalışdım. Bacarmadım. Sanki bütün fikirlər məni tərk etmişdi. Vaşaq mənə yaxınlaşdı, qanlı tüpürçəyi paltarına damcıladı. Onu sığalladım, sakitləşdi. Sonra da birlikdə səhər aydınlığında eləcə səssiz və işıqlı uzanan yola doğru baxdıq.

Düz üç dəfə yenidən ayağa qalxdım və əmin oldum ki, burada, üç metrə qabaqda, həqiqətən də, mənim irəliləməyimə mane olan görünməz, sürüşkən və soyuq bir şey var. Bunun duyğusal illüziya olduğu gəldi ağıma, amma təbii ki, bunun elə bir şey olmadığını bildirdim. Bir az dəliliyi, bu qorxunc görünməz şeydən daha asan qəbul edə bilirdim. Amma ağrı qanayan Vaşaq və alımda ağrımağa başlayan şişkinlik həqiqəti göstərirdi.

Ağacın gövdəsində nə qədər oturduğumu bilmirəm, amma düşüncələrimin davamlı olaraq ohimiyətsiz şeylər ətrafında fırlandığını xatırlayıram, sanki bu inanılmaz təcrübə ilə nəyin bahasına olursun, məşğul olmaq istəmirdim.

Hazırladı:

Nilufər HACILI